

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nerăscutate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
I. A. S. E. R. A. T. E
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachr.
Huz. Augenstein & Emmerle
Leiner, Heinrich Schölk. A. Op-
pelt Nachr., Anton Oppelt.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernas, Iuliu Le-
opold (VII Bernasbet-körs).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicării
mai dese după tariful și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor. — Pe șase luni
12 cor. — Pe trei luni 6 cor.
— R-ri de Duminică 4 cor. — Pe an.
Pentru România și Bucovina:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr. — Pe trei luni 10 fr.
— R-ri de Duminică 8 fr. — Pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
Brgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu două scosuri: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 41.

Brașov, Duminică 22 Februarie (7 Martie)

1909.

»Continuarea minciunilor«

Alaltăeri s'a ținut consiliu de
miniștrii în Budapesta, care s'a ocu-
pat cu deciziunea comisiunii dietale
pentru bancă dela 2 Martie. Se vor-
bia de-o imediată isbucnire a crizei
în sânul guvernului și al coaliției și
de dimisiunea miniștrilor Andrassy și
Zichy. Membrii guvernului întruniți
Joi în conziliu au convenit însă a a-
mâna isbucnirea crizei până ce vor
termina negocierile purtate cu guver-
nul austriac în cauza băncii. De trei
ani Wekerle și tovarășii o duc tot
așa cocoloșind conflictele ivite în sa-
nul lor și al majorității dietale și a-
mânând mereu soluțiunile definitive
pe motive de oportunitate. Grupul
Iusth-Hollo-Batthyany, fiind tare
și mare în comisiunea pentru bancă,
a voit să prezente camerei o moți-
une privitoare la înființarea băncii
ungare independente și să provoace
astfel criza, dela care aștepta spar-
gerea coaliției și venirea la putere a
partidului independist. Spre a paralisa
aceasta guvernul a decis ca atunci,
când comisiunea pentru bancă va
veni cu raportul său, să propună ca-
merei de a nu pune la ordinea zilei
acest raport, până când nu se vor
termina negocierile deja începute cu
Austria și guvernul nu va raporta a-
supra rezultatului lor. În comisiune
guvernul n'are majoritatea, în ca-
mera însă sperează a-o avea, venin-
du-i acolo în ajutor și „constituțio-
nalii“ cu „poporalii“.

Tactica aceasta de amânare a
crizei, dela care amânare fiecare par-
tid al coaliției sperează ceva în pro-
fitul său, ziarul „Pesti Naplo“ o ca-
racterizează nimerit numindu-o „con-
tinuarea minciunilor“. „Andrassy
știe foarte bine“, scrie aceasta foae,
„că nu se tractează atât de bancă,
ca de persoana sa și că partea cea
mai mare a partidului independist ar
dori să-l dea afară din coaliție. Și An-
drassy totuși face tot posibilul, ca să
nu trebuie să se ducă, ba să lucre și

mai departe împreună cu majoritatea
independistă. Kossuth știe, că întreg
programul și întreaga tactică a lui
Andrassy sunt îndreptate în contra
partidului independist, sau se îndreaptă
cel puțin contra postulatelor meritorii
ale partidului independist, și el e șe-
ful acelui partid, contra căruia lu-
crează Andrassy, cu toate astea Kos-
suth sprijinește pe Andrassy și ză-
dăruiește astfel nizuințele unei mari
părți a independiștilor contra lui An-
drassy. Wekerle șade în partidul lui
Andrassy și în taină se pregătește
deja să devină conducătorul viitorului
guvern independist. Ear Apponyi nu
e nicăiera, pentruca când va trebui
să poată fi earăși pretutindeni. Nu e
nici într'unul măcar o leacă de sin-
ceritate și fiecare lucrează pentru un
oarecare scop neînțeleș contra prin-
cipiilor și a sentimentelor; lucrează
unii contra altora; nu-și îngăduie u-
nii altuia și nu pot să se lase unul
de altul“.

Caracterizarea aceasta, am zis,
se potrivește cu situațiunea creată de
incuscrirea diferitelor interese de
gașcă ale stăpânitorilor maghiari ac-
tualii.

Cea mai mare bucurie o arată
asupra rezultatului conziliului de mi-
niștrii partidului constituțional. Nu cumva
sperează Andrassy, că după isbucni-
rea crizei, care totuși nu se va putea
delătura, va fi el însuși incredințat de
coroană cu formarea noului guvern?
Se vorbea nu de mult, că vrea să se
impace cu Tisza. Nu cumva purtă-
torii acestor nume însemnate în is-
toria dualismului, visează de o re-
zurecțiune a sistemului liberal și con-
stituțional pus în curs de părinții lor?

»Paragraful naționalităților«. Știm că
proiectul de lege pentru congruă pe care
ministru de instrucțiune Apponyi l'a pre-
zentat în luna lui Decembrie camerei un-
gare conține un paragraf, care se referă
la preoțimea nemaghiară și prin care se
declară războiul legăturilor de disciplină
dintre episcop și preoții săi și se deschid

astfel porțile anarhiei în biserică. Se zice
adeacă în acel § 4 ca dacă un preot va
agita în contra maghiarimei ori nu va im-
plini poruncile statului relative la instruc-
țiunea publică, ministru e dator, să pro-
voace autoritatea superioară bisericească,
căreia îi este subordonat acel preot, ca
să-l pedepsească. În caz, când autoritatea
bisericească n'ar satisface acestei provo-
cări, ministru e în drept să detragă ace-
lui preot congrua sau ajutorul, ce îl dă
statul.

În zilele de 25 și 26 Februarie s'a
întrunit la Budapesta comisiunea de cinci,
pe care a fost însărcinat-o episcopatul cat-
olic ca să remonstreze la ministru de in-
strucțiune contra acestui paragraf. Comi-
siunea s'a compus din Arhiepiscopul de
Kalocsa, Varosi, episcopul r. cat. din Ar-
deal Majlath și din episcopii Palfi dela
Szepes, Csernoch din Clanaș și Vasile
Hossu dela Lugos. Aceasta comisie s'a
consultat în afacerea amintită și a decis
să ceară dela ministru Apponyi, ca acest
paragraf, prin care se știrbește autoritatea
episcopicească, să fie modificat. Câteva foi
șoviniste jidano-maghiare au atacat epis-
copatul și îndeosebi pe episcopul Csernoch
din cauza aceasta cu învinuirea, că și-ar
ridica vocea numai în interesul »preoților
agitatori ai naționalităților! Firește că
»Alkotmany« și alte foi ale episcopilor au
eșit pe teren de a respinge această in-
sinațiune. Deocamdată dupăcum stau tre-
bile în parlament, e puțină speranță, să
vie la rând în timpul apropiat dezbaterea
acelui proiect de congruă și nu e eschis,
că până atunci dieta actuală să fie di-
solvată.

Din dieta ungară. Desbaterea proie-
ctelor reformei dării se face în dietă cu
mare grabă și se crede, că dacă nu mâne,
apoi cel târziu în primele două zile ale
săptămânei viitoare toate proiectele vor fi
votate. Guvernul de asemenea se grăbește
a trece cât mai iute proiectele și după in-
formațiunile ziarelor maghiare Wekerle a
declarat, că fiecare proiect votat de dietă
va fi prezentat imediat și casei magnați-
lor, care spre scopul acesta va ținea în
fiecare după amiază ședință. Este prin ur-
mare neîndoios — scrie »Bud. Hirlap«, —
că săptămâna viitoare dieta va trebui să
se ocupe cu alte proiecte de legi. În urma
situațiunii nesigure actuale guvernul va
trebui însă să țină cont de împrejurarea,
că partidele dietale nu sunt dispuse, în-
ainte de ce s'ar rezolvi chestiunea băncii, să
mai dezbătă și alte proiecte de legi. Din
causa aceasta, zice »B. H.« e probabil, că
ședințele dietei vor fi amânate săptămâna

viitoare pe 8—10 zile, însă cel mult pe timp
de două săptămâni. Îndeoseb independiștii
cer aceasta amânare și nu e eschis, ca guver-
nul să satisfacă acestei dorințe.

Tratatul comercial cu România. De
câteva zile tratativele ce se urmează în-
tre guvernul român și guvernele austro-
ungare cu privire la încheierea convenției
comerciale, au intrat într-o fază foarte se-
rioasă. »Minerva« e informată că guver-
nul român e pe cale de a notifica la Viena
și Pesta, că va fi nevoit să denunțe con-
vențiunea comercială existentă, dacă nu se
vor face României concesionile cerute, —
și în timpul cel mai scurt. Guvernul rom-
mân voește ca înainte de închiderea par-
lamentului să ajungă la o soluție în che-
stiunea încheierea convenției comerciale
cu Austro-Ungaria.

Recunoașterea independenței Bulgariei
din partea țarului Rusiei se manifestă
acuma și prin semne exterioare. Dela 1
Martie st. n. Agenția diplomatică bulgară
din Petersburg poartă titlul de »ambasadă
regească bulgară«. — La Te Deum-ul, ce
s'a ținut în 4 Martie n. în Sofia cu oca-
ziunea zilei aniversare a liberării Bulgar-
riei a asistat din întreg corpul diplomatie
numai agentul rusesc cu întreg person-
alul agenției.

Un episod interesant, ce stă în legă-
tură cu recunoașterea independenței Bul-
gariei și care s'a întâmplat pe când regele
Ferdinand s'afia la Petersburg, istorisește
organul prințului Metsersky »Grașdanin«:
Dupăce domnul Bulgariei a ordinarul Taru-
lui a fost recunoscut ca Rege, s'a ivit la
împărțirea locurilor dela masa împără-
tească mare perplesitate. Domnitorul Bul-
gariei, ca Rege recunoscut, nu putea fi
așezat la masă îndărătul arhiducelui Fri-
deric și a prințului Prusiei, de altă parte
nu se putea să i se dea un loc înaintea
acestora, deoarece monarhii Austro-Un-
gari și Germaniei, pe care îi reprezentau,
n'au recunoscut încă Bulgaria ca regat in-
dependent. Numai așa au putut să iasă din
impas, că la masa curții au luat parte nu-
mai prinții Austro-Ungariei și Prusiei, pe
când Regele Ferdinand a fost invitat nu-
mai în ziua următoare la dejun.

Pacificarea Macedoniei. Ziarul »Politi-
sche Correspondenz« află din Salonic că
acțiunea noului mare-vizir va avea succes
în Macedonia. Se speră că se vor putea

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

La moartea lui Alexandru Ioan I. Cuza.

Discursul lui M. Kogălniceanu.

Ilustră Doamnă, Prea Sfințe Mitropo-
lit, Sfinți Părinți și frați, biserica ne zice:
»desertăciunea desertăciunilor totul este
desertăciune«. Ei bine, îmi permit a zice,
cum că acest mare adevăr își are și el ex-
cepțiunea sa. Nu este în lumea aceasta
totul desertăciune, rămâne ceva statornic;
rămân laptele mari, cari sunt neperitoare,
da fraților, laptele mari opresc chiar moar-
tea. Se zice că Cuza Vodă a murit... Dacă
renașterea României a murit, apoi... a
murit și Vodă Cuza. Căci Vodă Cuza, nu
este decât renașterea României. Dar vă
rog credeți oare că vin aci să fac eu is-
toria acestui Domn? Nu! căci care glas
poate să o facă? care pagină tipărită poate
să fie așa de adevărată și așa de elocventă,
ca fața țării însuși?

Fața țării este pagina istoriei lui
Alexandru Ioan I.; Alexandru Ioan I, nu are
trebură de istoriografie, el singur și-a
scris istoria sa prin legi, prin actele cu
care au făcut un stat, o societate alta de
cât aceea ce i-s'a fost dat, când l'am pro-
clamat Domnitor.

Sunt 40 de ani trecuți, de când în
adunarea țării, în capitala Moldovei, mi-
s'a făcut rara onoare de a spune, eu cel
dintâi Colonelului Cuza cuvântul Maria
Ta și tot deodată de a-i spune, care era
voința națiunii și cari erau aspirați-
unile națiunii, ce i-se dau lui spre îndepl-
nire.

Cei bătrâni, aduceți-vă aminte, cei
mai tineri consultați paginile Monitorului
și veți vedea ce s'a cerut dela dânsul. Veți
vedea că în cei 7 ani de l'ustră Domnie
și eternă memorie, Vodă Cuza, nu numai
că a fost om onest, dar și-a ținut totdea-
una cuvântul său, pe lângă aceasta în fie-
care an, în fiecare lună a Domniei Sale,
în zestra țara cu câte-o lege, în fiecare zi
sporea numărul cetățenilor și puterea no-
astră. Ce voia națiunea atunci? Națiunea
voia legi nouă și oameni noi. Cuza a fost
omul nou și a făcut legi nouă, cari au fă-
cut apoi o lume nouă, căci lunea dela 63
este alta. Astăzi Statul Român, nu mai
este provincia vasală a Moldovei sau a
Valahiei. Iată ce a făcut Alexandru Ioan I.
Ce i-se zicea atunci? Tu, Maria Ta, ca
Domn fi bun, fi blând, mai ales pentru a-
ceia, pentru cari toți Domnii trecuți, au
fost nepăsători sau răi. Ei bine, vă fac o
întrebare: Luați istoria României de din-
coace și de dincolo de Milcov, căutați pa-
ginile ei, și se va găsi vre-un Domn care

se poată să se compareze cu Vodă Cuza?
Nu, nu poate fi comparațiune între faptele
foștilor Domni și ale lui Cuza, făcute ca
om, ca cetățean și ca oștean.

I-s'a mai zis lui Cuza că națiunea
dorește, ca prin dreptatea Europei, prin
desvoltarea instituțiunilor noastre, prin
sentimente cu totul patriotice, să mai pu-
tem ajunge la acele timpuri glorioase ale
națiunii noastre, când Alexandru cel Bun
zicea Imperatorilor din Bisanz, că țara
noastră nu are decât sabia sa.

Ei bine fraților, când România a ți-
nut un mai mare limbăgiu în Europa,
decât acel ținut de Alexandru Ion I?
Alexandru Ion I ținea cheia Orientului și
nimic nu se făcea în Orient, nu numai
fără știrea, dar fără voea Lui.

El era gata a-și sacrifica tronul, per-
soana sa, numai să-și apere țara de orice
pericol, pentru că El era conștiincios na-
țiunii române. Șapte ani ne-am odihnit,
șapte ani n'a fost umiliațiune... dar a că-
zut silnic, și România s'a întrerupt ca-
riera sa... A! ertați-mă. Aici în fața unui
mormânt deschis, în fața acestei figuri
care va fi pururea glorioasă, nu ne este
permis să facem polemică, dar suntem da-
tori să spunem, că nu greșalele Lui l'au
răsturnat, ci faptele cele mari.

Odată cu exilul a expirat emanci-

parea poporului român, odată cu exilul
vechile societăți retrograde și demagoge
s'au aliat; și când o zice aceasta fraților,
ca să vedeți dacă este așa, uitați-vă la cei
7 ani de exil care au trecut.

Apoi care Domn a fost mai demn în
exilul său, care Domn a apărât țara sa
mai mult, pe cea țară care permisesese de
a i-se închide porțile? Țara va mărturisi
și chiar mărturisește, mărturisește mulți
din acei cari l'au răsturnat, că mai demn
nu s'a purtat alt Domn; pentru ca să nu
ne înșelăm fraților, Domnii Cuza, Ale-
xandru Ion I, ori când voea, putea să fie
Domnitor. Alexandru Ion I, nu avea tre-
buință să zică ca Alexandru Lăpușeanu, că
dacă țara nu-l vrea, el o vrea. Cuza nu a
voit, deși țara l'a voit, pentru că a vrut
pacea acestei țări, pentru că a voit să fie
demn de numele ce-l poartă.

Și acum fraților! După ce v'am spus
aceste cuvinte, noi cari suntem aci unui
mai bătrâni, decât Dânsul, unii luptători
sub El, mulți adoratori ai Lui, alții am-
plioiați ai Săi, alții care s'au folosit de le-
gile Lui, putem zice numai Dumnezeu să-i
erte? Dar de aceasta nu are trebuință!
Căci șapte ani bine cuvântat din partea a
3 milioane de locuitori, pe care i-au făcut
cetățeni, nu este oare de ajuns?

Noi avem trebuință să ne rugăm

preveni disordinele din Macedonia, de oarece marele-vizir va satisface toate cere-rile naționalităților.

„Apărarea împotriva naziunilor naționalităților“.

„A doua conferință ținută în 2 Martie 1909 la „Alianța regnicolară maghiară“ (Orsz. Magy. Szövetség), în „ceștiunea naționalităților“.

De astădată a urcat tr buna un domn cu numele Dr. *Ajay Iozsef*. Am aflat în decursul conferinței că este funcționar în comitatul Albei-inferioare. Cu acelaș număr de ascultatori ca la cea din Martie trecută. Ba, pardon, cu unul mai mult: căci am observat și fața puțin spunătoare a unui domn vecinic gata spre închinăciuni, care este d-l *Alexis György*.

Cuprinsul conferinței: Nu este o ceștiune mai de actualitate astăzi, decât cea a naționalităților. Căci ori de câte ori se află „națiunea“ în luptă pentru drepturile sale suverane, ies pe teren naționalitățile. Exemplu mai nou e cazul Maniu și ținuta presei naționaliste în afacerea anexării. Presa românească mai ales a numit actul anexării o perfidie și a provocat regatul român să mobilizeze. (! — Red. Gaz.)

Rolul periculos ce-l joacă naționalitățile ne arată, că cu aceasta ceștiune trebuie să ne ocupăm cât mai amănunțit. Cu atât mai vărtos, că la noi și cei mai de seamă politicieni se conduc în privința asta de idei foarte greșite.

Tendențele naționaliste nu sunt tendințele singuraticilor, ci sunt dictate de însași rassa, sunt deci tendințe de stăpânire. Exemplu: cartea lui A. C. Popovici: *Die vereinigten Staaten Gross-Oesterreichs*.

Lupta noastră față de tendințele naționaliste este lupta ideii de stat maghiar față de ideea de stat federaliv. Și lupta asta nu se poate încheia cu o împăcare, cu un compromis între cele două tabere, ci numai cu căderea uneia dintre ele.

Chiar în state, unde pericolul de dismembrare este mai mic, precum este de exemplu în Germania, se poartă o luptă energetică de desnaționalizare. Ba chiar și în România, unde pe cei câteva mii de Ciangăi nu-i lasă nici să se mărturisească în limba maghiară. (Iată o nouă ediție a minciunii contelui Batthyany!)

Dar noi Maghiarii — zice conferențiarul — suntem mai nobili. (A, câtă nobilitate!) Ei, naționalitățile, vreau să se izoleze tot mai mult, ca la un caz dat să se poată izola de tot. Noi însă trebuie să ne dăm silință să-i amalgamizăm cât mai curând. Conferențiarul recomandă următoarele mijloace:

1. Să se întărească maghiarismul prin sprijinul dat din partea statului. (Oare cu ce drept se risipește astfel banii străniși din sudoarea tuturor? — Rap.)

2. Să ne silim să-i atragem pe nemaghiari tot mai mult pe partea noastră. Un mijloc puternic pentru asta va fi și banca autonomă ungară (!) și mai ales independența noastră economică.

Pentru realizarea acestor idei avem următoarele căi: a) Politică economică. Să se urmeze ideea lui Bekszics de a se coloniza Maghiarii de pe Pustă în ținutu-

pentru ertarea altora. De aceia noi, cari am avut onoarea de a-i fi miniștrii și funcționari, ne întrebăm: Ce avem de făcut? La 59 Români au dat dreptul lui *Cuza* să facă tot, și de aceea se zicea că unul lucrează pentru toți, era conștiința națională. Acel unul nu mai este azi, azi toți trebuie dar să lucrăm și să lucrăm în spiritul Lui; să fim oameni ai țării noastre, să ridicăm sus stindardul și în afară și înăuntru principiul acela, fără de care nu poate să fie un Stat, prin instrucțiune, prin administrațiunea bună, fiecare prin esercițiul pacinic al drepturilor ce, fiecare datorim lui *Vodă Cuza*.

Ilustră Doamnă, sfântă și mamă a Românilor nu plânge, căci Alexandru Ioan I nu a murit; Alexandru Ioan I nu poate să moară. Nu lacrimile acelora, care sunt aici, vor putea dovedi aceasta, ci lacrimile tuturor, lacrimile unui popor întreg. Iacrimi ce se vor vărsa de ori unde se vor-bește românește, dela Carpați până la Marea-Neagră, și dela Tisa până la Nistru; nu este hotar politic pentru tristetea ce se poartă de soția lui *Alexandru Ioan I*... și acum după ce biserica a zis vecinica pomenire în spiritul lui *Alexandru Ioan I*, vecinica lui amintire în spiritele noastre, nu se va șterge din inimile noastre și ale fiilor noștri și cât va avea țara aceasta o istorie, cea mai frumoasă pagină ce va avea, va fi aceia a lui *Alexandru Ioan I*.

rile păduroase ale Ardealului. b) Să în-tărăm maghiarimea dintre naționalități prin aceea, că să trimitem acolo ofițianți de cei mai tari, nu de aceia, pe cari îi trimitem acolo din pedeapsă. c) Dacă în contra emigrării nu ne putem apăra, să ne apărăm cel puțin în contra imigrării. În cei 20 de ani din urmă au intrat în țara noastră vreo 700,000 de străini. d) Să colonizăm nu numai Maghiarii în părțile locuite de naționalități, ci și întors. e) Să împărțim din nou comitatele, ca să nu fim într-una amenințați. f) Să supraveghiem foarte aspru băncile naționalităților. Aceste sunt primejdioase nu numai pentru organizația lor, ci mai ales pentru că au să-răcească poporul, au produs nouă iobăgime. Insitele mari de credit din capitală, cari au hârtii de stat, trebuie oprite de a mai da împrumuturi băncilor naționalităților. g) **Statul să vină în ajutorul băncilor maghiare.** Cu vreo 20 de milioane s'ar putea contrabalansa acțiunea de subminare ce o săvârșesc băncile naționalităților. h) Părțile săcuștii ale Ardealului să se pună în legătură cu Ungaria propriu zisă și prin săcuștii să treacă liniile principale ale căilei ferate, nu prin regiunile naționalităților, cari printr'asta au luat un avânt îngrijitor. i) Școalele de stat dela numărul lor de 2700 să se sporească în 10 ani la de două ori atâtea. l) Să se alcătuiască biserica greco-catolică maghiară și greco-orientală maghiară. m) **In atingere cu naționalitățile să fim prietinoși.** Mai ales cu poporul. Să nu ne purtăm duri față de popor și cu fineță față de agitatori, ci invers. n) Să primim în oficiile de stat și oameni de ai naționalităților, căci am vă-zut, că aceștia devin apoi mai patriotici chiar decât cei de origine maghiară (!)

Dacă vom putea deslega cheștiunea română din Ardeal, atunci va fi deslegată întreaga cheștiunea naționalităților. Căci Români sunt cei mai primejdioși și mai tari. Și atât în România, cât și în Ardeal mișună de iredentisti. M'am convins la expoziția din 1906. Și mi-am comandat prin Krafft harte geografice și cărți iredentiste din România. E interesant, că librarul Krafft s'a temut să le procure pe adresa sa proprie, și numai pe a mea a voit să le procure.

Convingerea mea este, — urmează conferențiarul — **lupta în contra naționalităților nu este o datorință a societății maghiare, ci o datorință a statului.** Și ar trebui să se înființeze din partea statului un organ, care să conducă lupta asta. La 1905 am căpătat 40,000 de coroane, ca să scoatem o foaie pe seama copiilor nemaghiari, dar la 1906 a încetat și subvenția asta. Acum ni-se dă 6000. În schimb au înființat Slovaci o foaie pentru copii.

Când pe baza noului proiect de lege electoral vor veni în parlament vreo 50 de deputați naționaliști, atunci vom vedea cât de arzătoare este cheștiunea asta. Când au fost în parlament numai 10 deputați naționaliști s'au arătat loiali. Când au intrat 25 au devenit agresivi. Când vor veni 50, vor fi primejdioși.

Conferențiarul și-a încheiat expunerile prin cuvintele: Precum în întâiul veac al mileniului trecut s'au pus baze nouă Ungariei prin încreștinarea țării, astfel trebuie acum în întâiul secol al mileniului al 2-lea să i-se pună baze nouă Ungariei (cred că aici cuvântul „Maghiariei“ ar fi mai aproape de sensul expunerii — Rap.) printr'o adevărată politică de naționalități.

Nu mai decât s'a ridicat dintro ascultători un bătrân cu gesturi nervoase, zicând că numai puțin are de observat:

a) Nu este de părere ca să se colonizeze și naționalități în ținuturi puternice maghiare. Căci prin colonizări se urmărește și țința de a se spori clasa pustiită de Turci a micilor proprietari maghiari.

b) Pe când funcționarii de alte naționalități se maghiarizează, funcționarii români par că-i făcătură. (Strigăte: e de vină confesiunea lor!) Oare ce-i împiedecă pe ei de a se asimila? Au fost juzi de curie, cari totuși au ținut morțiș la naționalitatea lor. Trebuie să căutăm să dă-rămă zidul, care ne desparte de Români. Căci doar noi suntem prietini, și din considerare de politică mai înaltă — că suntem amenințați de slavism — trebuie să ne aliem, nu să mușcăm. Și dacă pe Germanul cu cultura înaltă, nimic nu-l împiedecă de a se asimila, ce l'ar împiedeca pe Român?

Am aflat că acest bătrân este „insuși“ *Vargha Bela*, șeful oficiului central de statistică (sărmană statistică).*)

*) Pentru aceasta statistică este interesant următorul fapt. Conferențiarul vorbind despre numărul populației a zis într'un loc: acest lucru este adevărat, nu numai după statistica oficială,

Au urmat în sfârșit unele observări de-ale lui *Jancsó Benedek*, pe cari le putem resuma în următoarele:

Adevărat, că mai ales confesiunea este, care împiedecă procesul de maghiarizare. Un Kenéz (Paul Chinezul) de aceea s'a maghiarizat, fiindcă a trecut la religiu-nea romano-catolică. Astăzi însă, printr'un concordat între doi episcopi dela mijlocul secolului trecut (episcopul Hajnal) oprește trecerea dela biserica cea romano-catolică la cea greco-catolică. Asta să se conceadă.

Apoi ar trebui să se înființeze bise-rici greco-orientale și greco-catolice maghiare. Adevărat că cea din urmă n'o con-cede Papa. Dar greco-orientală se poate înființa numai decât, căci de sigur Patriar-hul de Constantinopol ar sfîinți numai de-cât un episcop maghiar greco-oriental.

Iată, pentru a se vedea obiectivitatea lui Jancsó, cum își încheie observările: »Ar fi o rușine pentru noi, dacă am mărturisi, că se valahizează Maghiarii. Deci eu susțin, că nu sunt mai mulți Maghiari valahizați, decât Valahi maghiarizați.«

Pe Marția viitoare aceeași societate anunță a treia conferință de genul acesta: *Dr. Csuday Jenő va vorbi despre cauzele valahizării Maghiarilor din Ardeal.*

Vom raporta.

Aur.

Instalarea noului president al State-lor-Unite. Alaltăeri a avut loc instalarea solemnă a d-lui *Taft*, al 26-lea președinte al Statelor-Unite. Din cauza viscolului ce-remonia a decurs în sala S-natului. Cu tot timpul cel rău parada trupelor s'a ținut. Au luat parte 25.000 de oameni. După de-punerea jurământului d-l *Taft* a primit felicitările, între cari întâiu pe ale d-lui Roosevelt. D-l *Taft* a pronunțat în urmă un discurs declarând că un semn caracte-ristic al administrațiunii sale va fi mențin-erea și executarea reformelor inaugurate de cătră Roosevelt. Aceste reforme au ur-mărit suprimarea abuzului de putere din partea marilor asociațiuni capitaliste pe domeniul căilor ferate, în industrie și în comerțul dintre state.

Cronici bucareștene.

[19 Februarie 1909.

Societatea corală »Minerva« a lucră-torilor tipografi din institutul cu acelaș nume ține să fie scotită în rândul bunelor societăți corale din țară. Miercuri seara la Ateneu, a avut loc al 4-lea concert dat până acum de această societate, a cărui înjghebare a avut loc acum tot vreo 4 ani prin stăruința d-lui *Petru Ciorogariu*, care azi, din cauză de boală se pare, lasă locul de conducător însuflețitului și talen-tatului tânăr Căpriță.

Programul format cu totul din me-lodii populare, a fost bogat în bucăți alese pentru coruri bărbătești sau coruri mixte. Toate elementele din institutul »Miner-vei« erau reprezentate în acest cor, începând cu culegătorii tineri și bătrâni și sfârșind cu elevii și fetițele dela legătorie.

Chiar în seara aceea ei veneau dela munca grea a zilei cu un program muncit serile, în zilele de sărbători sau în scurtele clipi libere — și munca lor rod-nică e cu atât mai deamăn de atențiunea noastră.

Dar pe lângă corurile bărbătești, ar-monic și îngrijit executate, (*Eu mă duc codrul rămâne. Frunza verde de mătase. Coasa* etc.) s'au mai putut auzi, Mercuri seara o solistă și, mai cu seamă un solist-tenor, care face multă cinste acestei so-cietăți corale. Cu o siguranță, pe care nu o poate avea decât acel mult obicinuit cu publicul, ace-t tenor a cântat într'un chip mai mult decât mulțumitor, »*Vai badiță dragi ne-avem*« și »*Ciobolanul*«, ajutorat de refrenurile corului mixt. Apoi d. Căpriță, conducătorul, cu un efect întotdeauna mare, a cântat singur câteva bu-ăți din acele cu cari și la concertele societății »*Carmen*« câștiga aplauzele călduroase ale publicului.

La festivalul din săptămâna trecută al »*Ligei culturale*« s'a făcut începutul cu o conferență economică de cel mai mare folos, pe care a ținut-o un tânăr cu fru-moase sentimente românești și cu o se-rioaasă cultură economică, d. *Răducanu*, inspector la Băncile populare.

Publicul, și mai ales publicul orașe-lor, era până mai acum câțiva ani, aproape cu totul desinteresat de ceștiunile econo-

ci și după cea cu mult mai conștiențioasă, pe care o fac bisericile Românilor. Și d-l Șef n'a pu-tut reflecta nimic la asta!

mice. Prin atenția, cu care a ascultat pe conferențiar și prin aplauzele cu cari l'a răsplătit, acest public a dovedit Sămbăta trecută că înțelege că la temelia vieții culturale, politice și naționale trebuie să fie o viață economică întotdeauna prosperă.

Conferențiarul s'a ocupat de mișca-rea cooperativă la toți Români, mișcare pe care o urmărește ori unde — și a fă-cut constatări îmbucurătoare pentru cea mai frumoasă mișcare cooperativă în Bu-covina, căreia îi urmează cea din Româ-nia și în urmă vine, cea mai slabă miș-care cooperativă, în Ardeal și Ungaria, unde în schimb sunt înfloritoare băncile comerciale.

După conferență a urmat, ca de obi-ceiu, partea artistică-distractivă, care atrage cea mai mare parte a publicului și care se datorește d-lui P. Liciu și colegilor săi mai tineri dela Teatrul Național.

Camera are acum în desbatere, pe lângă altele, trei proiecte de legi cari ies la iveală, unele prin însemnătatea lor și toate prin foloasele ce se așteaptă dela ele.

E proiectul de lege propus de d-l An-ton Carp, ministrul domeniilor, care urmă-rește cumpărarea pământurilor dela stră-mii, cari au plecat sau voiesc să plege din Dobrogea sau chiar dela Români improprietăriți în diferite rânduri, cari nu și-au luat loturile în primire.

Sunt mai mulți ruși-lipoveni cari pă-răsesc județul Tulcea și mai puțin alte neamuri. Statul va vinde apoi în loturi pământul la Români, al căror element e întrecut în județul Tulcea de cel bulgă-resc, fiind în schimb destul de tare în jud. Constanța. Se întemeiază pe un credit de 500.000 lei, acest proiect care de bună seamă va deveni lege.

Proiectul de reformă a *legii judecătorești* apoi e aproape să devină lege. Pe lângă alte multe schimbări folositoare, acest proiect prevede concursul pentru ocuparea locurilor în magistratură și sta-bilitate pentru magistratul de orice grad, — poate cele mai însemnate condiții ca justiția să fie nepărtinitoare.

Impotriva proiectului *legii sinodale* a d-lui Haret se fac unele critici între cari și aceea că acest proiect ar tinde să în-tărească influența elementului laic în con-ducerea bisericii, în detrimentul celui bi-sericesc.

R. C.

Regele Ferdinand al Bulgariei în România.

Regele Ferdinand al Bulgariei, în că-lătoria sa de reîntoarcere la Sofia, și-a ales drumul prin București. Cu acceleratul din Vărciorova a sosit Joi seara în gara de Nord venind din Viena.

Cu câteva minute înainte de sosirea trenului Regele Carol, însoțit de aghiotan-tul său, d-l general *Mavrocordat*, a venit la gară în automobil regal. M. S. a fost întâmpinat de cătră d-nii I. I. C. Brătianu, prim-ministru și V. G. Morțun, ministru lucrărilor publice. Se mai aflau pe peronul gărei d-nii *Hesapchieff* agentul diplomatic al Bulgariei și d-l colonel *Stancioff* atașat militar bulgar, *Emil Petrescu*, prefectul poliției și *Panaitescu* directorul serviciului si-guranței generale a statului precum și câțiva va inspectori de poliție.

Când trenul, care aducea pe Regele Ferdinand, s'a oprit în gară în dreptul pe-ronului de gală, Regele Carol a eșit pe peron spre a întâmpina pe Suveranul Bul-gariei. Regele Ferdinand s'a coborât din vagonul de dormit, în care se afla și s'a îmbrățișat cord al cu Regele Carol.

După-ace s'au făcut prezentările de rigoare între persoanele oficiale, Regele României și Regele Bulgariei au intrat în sala de recepție a gărei, unde s'au între-ținut în mod cordial. Dela gară cei doi su-verani au luat loc în automobilul regal, pornind spre palat. Urmău în trăsuri d-l general *Marcof* cu d-l I. Brătianu, d-l Mor-țun cu d-l colonel *Stancioff*, și celelalte persoane oficiale. Când suveranii au sosit la Palatul regal, M. S. Regina i-a întâm-pinat pe scări. Regele Ferdinand a fost re-ținut la palat, unde i-s'a rezervat aripa stângă a palatului. La orele 8 s'a dat la palat un dineu intim, la care au luat parte numai familia regală și princiară și cur-țile respective.

Eri dimineață suveranul bulgar a pă-răsit Bucureștiul cu un tren special regal.

Vizita regelui Ferdinand al Bulgariei la curtea regală română e în legătură cu recunoașterea independenței Bulgariei și ridicarea ei la rangul de regat. După in-

formațiunile ziarelor bucureștene, atât suveranul, cât și guvernul român nu se împotrivesc acelei recunoașteri.

STIRILE ZILEI.

- 21 Februarie v.

Cercul Românilor de peste munți. Din București ni-se scrie: Comitetul »Cercului Românilor de peste munți« s'a constituit în modul următor: Președinte, general M. Groza; vicepreședinti, maior Verzea și I. Tețu; secretar, G. Popa Lisseanu; casier, I. Clinciu; membrii, Sim Măndrescu, N. Popovici, N. Lupan și Ig. Mircea. Biroul va funcționa deocamdată în calea Plevnei 50.

Starea sănătății Domniței Elena. Din Piatra se anunță următoarele: Domnița Elena, cere se află de câteva zile suferindă, a chemat în consult medical pe dnii d-ri Bucliu și Negel. Joi seara a avut o noapte liniștită și se speră că în curând se va însănătoși complect. D-l Th. Rosetti fratele Domniței se află lângă patul bolnavei. Intreaga populație e adânc mișcată și necontenit se îndreaptă spre casa Domniței, cerând informații.

Conferență publică. Măne, Duminecă d-l Dr. N. Vecerdea va vorbi despre »Autonomia bisericii gr. or. române din Ungaria în al 40-lea an de aplicație«. Inceputul precis la 6 oare.

Adunarea generală a »Furnicei« s'a ținut Sâmbătă în 27 Februarie. A participat la această adunare iubitorii (1883—1908) și d-l Partenie Cosma, directorul »Albinei«. Afară de agendele curente, cu aceasta ocaziune s'au ales doi membri în direcțiune, și anume: s'a reales d-l Vicar for. Jacob Macavei, iar în locul d-lui Dominic Rațiu, acum director al filialei »Albina« din Lugoj, s'a ales d-l Costi Pop, contabil la »Albina« Sibiu. Iar membru în comitetul de supraveghiere s'a ales d-l George Gimbășan din Făgăraș. Pentru arșii din Hurez, s'a votat 160 Coroane.

Necrolog. În Sibiu a încetat din viață Vineri în 20 Febr. v. învățătorul I. p. Toma Joandrea, după scurte dar grele suferințe în etate de 74 ani, după o rodnică activitate învățătorescă de 48 ani, în al 50-lea an al fericitei sale căsătorii și al 5-lea de pensionare. Inmormântarea se va face mâne. — Odihnească în pace!

Promoțiune. D-l Iancu Ioan Giurgiu fiul cel mai mare al părintelui Giurgiu din Purcăreni, a fost promovat în 14 Febr. v. doctor în medicină la universitatea din Budapesta. — Felicitările noastre.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții:

Dela »Sincana« institut de credit în Șinca-veche 20 cor., dela »Ciacovana« din Ciacova 20 cor., dela d-nele văd. Maria Cernea și Eugenia Brumboiu în memoria fericitului lor tată ț Demetriu Chișerianu fost preot gr. cat. în Făgăraș, 20 cor.

Primească generoșii donatori sincerele noastre mulțămite. — Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Trei milioane pentru școlile din România. D-l Spiru Haret, ministrul instrucțiunii publice a prevăzut în bugetul instrucțiunii pe viitorul exercițiu un spor de trei milioane lei, pentru înființarea de noi școli primare și de meserii la sate, cum și pentru sporirea salariilor unei părți din membrii corpului didactic.

Inundații în România. Din cauza schimbării timpului se semnalează din mai multe părți ale României inundații. Astfel se comunică că în comunele Libia și Stâlpu din județul Buzău apa e atât de mare, încât circulația este imposibilă. Apa a venit în cantități mari, inundând șoseaua județeană ce merge din comuna Stâlpu și dă la Monteoru în șoseaua națională Buzău-București. Văzând pericolul la care s'ar expune cei ce ar îndrăzni să treacă pe șosea, administratorul plășii a pus gardieni ca să oprească circulația. Preotul N. Popescu din acea comună, încercând totuși să treacă șoseaua, trăsura i-a fost luată de valul apei și răsturnată. Atât preotul, preoteasa cât și un copil ce se aflau în trăsura erau să se înecă, însă au fost scăpați cu multă greutate de gardieni, și mai mulți oameni ce erau acolo.

— Din Iași se anunță, că din cauza topirii zăpezilor s'a rupt iazul de lângă vechea barieră Taihana. Apa a intrat în

casele mai multor locuitori. Asemenea au fost inundate mai multe case din strada Sf. Andrei, mahalaua Muntenimeii, strada zugravi, și bulevardul Brătianu. S'au trimis soldați, cari lucrează la scurgerea apelor. Bahluiul de asemenea amenință să se reverse.

— Din Constanța vin știri, că în urma topirii zăpezii, mai multe sate din Dobrogea așezate pe frontiera bulgară sunt amenințate să fie inundate.

Jertfa suspiciunii. O femeie din Segedin cu numele Kovacs Eszter s'a sinucis zilele trecute într'un mod îngrozitor. Vecinii ei o suspiciunau de câteva săptămâni, că ea fură din casele lor. Lucrul acesta intrătăta a indignat-o pe femeia isterică, încât și-a adunat toate mobilele în mijlocul unei odăi, deasupra lor a pus covoarele din casă și hainele și apoi le-a dat foc. După ce focul s'a încins bineșor, s'a aruncat între mobilele arzânde. La strigătele și țipetele ei, vecinii, cari nu știau ce se întâmplase, au alergat în ajutor, dar prea târziu, căci femeia sucombuse.

2685 de persoane date la judecată pentru crime politice. Ziarului »Daily Mail« i-se comunică din Petersburg, că cu ocaziunea perchiizițiilor domiciliare făcute pe la presupușii revoluționari s'au făcut numeroase arestări. În ultimele 15 zile, în diferitele orașe ale Rusiei, s'au dat în judecată pentru crime politice nu mai puțin de 2685 de persoane.

Mare zăpadă în Berlin. Din Berlin se scrie că Marți și Mercuri a căzut o zăpadă atât de mare, încât circulația în oraș a fost cu totul oprită. Numai cu greu s'a putut relua pe la amiazi comunicațiunea, mai mult cu auto-omnibuse și cu motoare. Toate plugurile de zăpadă din oraș erau ocupate cu delăturarea zăpezii de pe șinele tramvaelor. Peste 10.000 de persoane au fost ocupate cu curățirea stradelor și cu îndepărtarea zăpezii. În fiecare zi se duc afară din Berlin 10.000 de cară cu zăpadă. În total sunt angajate în Berlin și în suburbiile lui 50.000 persoane cu curățirea zăpezii.

Varietăți.

După pușca fără fum, pe care o au aproape toate armatele, vine rândul celei fără zgomot, care pe lângă folosul pe care îl aduce, în mare parte e și dăunătoare. Astfel pentru criminali, pentru făcători de rele o astfel de armă e un mijloc sigur de a-și executa planurile fără teama de a fi descoperiți. Pentru vânător însă această nouă armă e de un folos mult mai mare decât cele de până acum. O astfel de armă, de pildă, dă vânătorului putința de a trage de mai multe ori într'o turmă de porci, decât celelalte, cari, cu primul foc, pun pe fugă pe animalele, cari mai pot fugi.

Operațiunile strategice vor fi mult mai grele, lupta mult mai bogată în surprize, mult mai grea și, deasemenea, mult mai barbară decât până acum. Atacul, din adăpost, cu o astfel de armă mută, poate fi comparat cu lovitura pe la spate a lășului...

Și multe se vor mai putea ivi, pentru a însălbătăci războiul, până la 1915, când se va întruni pentru a treia oară, la Haga, congresul internațional pentru pace, spre ași mai da odată cuvântul...

Câți-va pași însemnați s'au făcut în lunile din urmă pentru ideea păcii universale, pe întreg rotogolul pământului. Astfel Japonia înapoiază Chinei liniile telegrafice din Manciuria, stăpânite până acum.

Statele-Unite au încheiat convențiune de arbitragiu cu statele: Bolivia, Ecuador, Haiti, un acord cu statele Columbia și Panama. Tot Statele-Unite renunță la orice pretenție asupra insulei Cuba. Funcționarii lor au părăsit acest pământ, lăsându-l reprezentanților aleși de populația liberă, acum.

În toamna acestui an se va deschide »Școala Păcii«, care a fost planuită încă din 1905. Se vor face expuneri asupra teoriilor pacifiste, asupra faptelor internaționale, asupra istoriei și arbitragiului. Va fi un înalt învățământ liber, care îndeosebi va arăta mijloacele mai hotărâtoare, prin cari se va putea lupta pentru pace.

M.

Voci din public.*)

Onorată Redacțiune! Nași vrea să învinuieș redacțiunea, că nu a deschis o rubrică, în care să se ocupe mai de multor cu știri locale, cu treburi orașenești, cu de-ale poliției, și de ale magistratului orașenesc, — dar mă măhnește, când văd, că publicul nostru românesc atât de puțin ia în seamă nepăsarea organelor chemate a se îngriji de salubritatea și siguranța orașului. Mai de multe-ori am cetit în »Kr. Zeitung« din loc, voci din public, prin care se sbicuesc multe rele din administrație. Vociile acestea ne fac băgători de seamă la multe neajunsuri. Ca să nu creadă conclocuitorii noștri Sași, că Românii sunt indolenți și nu văd nimic din scăderile administrației, întreb eu ca Român pe d-l primar și pe d-l căpitan al poliției:

Cine a dat voie antreprenorilor de curățirea orașului ca să descarce zăpada și gunoii din oraș pe glasul între dealul străjei și promenada orașului? Dacă antreprenorii au cerut voie și li-s'a dat, sub ce condițiuni li-s'a dat?

Au de gând dnii interpelați a îngriji și a sili pe antreprenori, ca fără amânare, topindu-se zăpada, să grebleze cu greble de fier locul și să ducă gunoii în cară înainte de a da în putreziciune și a lăți miresmele puturoase în oraș?

Dacă cred că pe antreprenorul de curățirea gunoiiului nu-l pot sili din vreo cauză oarecare binecuvântată sau nebinecuvântată, au de gând a face acest lucru pe speșele orașului cât mai în grabă?

Un mos

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 6 Martie. De două zile se variaza aici tema renunțării Serbiei la compenzațiunile teritoriale în forma, că Serbia ar fi declarat celor patru puteri Rusia, Anglia, Franța și Italia, că ea nu va întrep. inde nimic contra păcii și nu pretinde nimic, ci lasă toate în grija Europei, să hotărască ea, ce i se cuvine și ce nu Serbiei.

Fată cu aceste afirmări toate folte din Belgrad, declara categoric, că guvernul sârbesc nu renunță la compenzațiunile teritoriale. Ministrul de finanțe a declarat în conziliul de ministrii, că țara dispune de mijloace de ajuns pentru a purta războiul trei luni. S'a început mobilizarea diviziei Dunărei și Drinei.

Belgrad, 6 Martie. Ziarul »Stampa« scrie că regele Petra a plecat azi cu întreaga curte la Kraguevăt, deoarece guvernul sârb au hotărât că curtea regală să rămână acolo până după aplanarea conflictului cu Austro Ungaria. Acelaș ziar spune că ministrul de război a comandat în Germania 150 de mitraileze.

Berlin, 6 Martie. Cunoscutul publicist Wilhelm Massow scrie cu privire la conferința europeană în »Tägliche Rundschau«: După condițiunile în care vor Serbia și Rusia să se întrunească conferința europeană, Austria nu va consimți, și cu ea împreună nu vor consimți să ia parte nici Franța și Italia. Prin urmare în astfel de condițiuni conferința n'are șanse de a se mai convoca.

Colonia, 6 Martie. »Gazeta de Colonia« află din Berlin că multe convorbiri diplomatice vor fi necesare până când greutatele ridicate de Serbia vor fi regulate în mod definitiv. Totuși se poate afirma că concesiă făcută în ultimile zile este în orice caz un pas considerabil spre pace. Cercurile politice de aici sunt incredințate că Serbia va da în curând declarația promisă în mod formal de către bărbații politici din Belgrad ca răspuns la sfaturile date de Rusia.

*) Pentru forma și cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta Redacțiunea nu ia răspunderea.

!) Dacă ai fi cetit mai cu atențiune »Gazeta« ai fi aflat și aici astfel de voci. Red.

Atunci Austro-Ungaria se va declara gata a începe negocierile privitoare la chestiunile economice cu Serbia.

Laibach, 6 Martie. »Slovene« află din Belgrad că înarmările continuă și acum și rândurile Sava și Drina sunt subminate ca să arunce în aer vasele de război austriace. Uniforma patrulelor sârbești e la fel cu cea nouă a armatei austriace: cenușie închisă. Armata e aprovizionată din nou cu mari cantități de material de război și artileria are munițiuni pentru 5 luni de zile.

Berlin, 6 Martie. În cercurile politice de aci se vorbește că sandjacul Novibazar e cauza conflictului austro-sârb. Rusia și Anglia vor încerca să să intervie ca să i se dea Serbiei o părțică din Sandjac. Prin aceasta Serbia ar veni în comunicație directă cu Muntenegru, și așa conflictul s'ar aplană, însă Austria nu se invoiește în nici un caz la aceasta.

Belgrad, 6 Martie. »Obiec« organul tinerilor radicali, scrie că Serbia nu cere compensațiuni Austriei, ci Europei. Compenzațiunile acestea sunt următoarele: Drum la Marea Adriatică și independență economică a Serbiei. »Samu Uprava« organul bătrânilor radicali scrie că Serbia nu mai poate suporta situația de azi fiind încâtușită din toate părțile și cere o ieșire la mare.

Bibliografie.

În institutul grafic I. Samitca și D. Baraș din Craiova a apărut »Câteva Lecțiuni din trista experiență a Războiului Ruso-Japonez de generalul din statul major Mertynov, tradusă de Căpitanul Al. Brădescu. Prețul 2 Cor. plus 10 bani porto, să poate procura prin Librăria »Gazetei«.

Dela Librăria »Gazetei«

se pot procura

următoarele cărți literare dela scriitorii

noștri de valoare:

	Cor
Alexandrescu: »Versuri«	1.25
Brădescu: »Nuvele«	1.50
Bolintineanu: »Poesii«	1.50
Negrutii: »Proza«	1.50
Constantin Hodoș: »Frumos«	1.50
Ispirescu: »Basme«	1.50
Gorun: »Taina a șasea«	1.50
Leca: »Tainele cerului«	1.50
Pann: »Povestea Vorbei«	1.50
Negoescu: »Fabule«	1.21
Livescu: »Nu se cuvine«	1.50
Jules Brun: »Moșnegul de la munte« (roman)	1.50
Bărsan: »Popasari vânătoresți«	1.50
Becescu: »Stăfan cel mare«	Cor. — 50
Coalu: »Din viața țărănească«	1.50
Sadoveanu: »Mormântul unui copil«	2.—
»La noi în Viișoară«	2.—
Urechia: »Un Buceci«	1.50
Daș: »Domna Otea« teatru	1.—
Alexandri: »Poesii«	1.50
Iorga: »Negoțul și meșteșugul«	2.50
Popovici Aurel: »Verbe înțelepte«	1.50
Feltescu N. Petra: »Ili+ Marin«	1.50

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu

Redactor respons.: Victor Braniceș.

Să capetă pretutindeni

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservează dinți curați, albi și sănătoși.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „SILVANIA“, societate pe acțiuni, în virtutea §-lui 29 din statute să invite la

a XXI-a Adunare generală ordinară,

care să va ține în Șimleul-Silvaniei, la 18 Martie st. n 1909 înainte de amiază, la 10 oare, în localitatea institutului

Obiecte puse la ordinea zilei sunt:

1. Esmizarea alor 3 membrii pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de supraveghiere asupra computului anual, al bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
5. Determinarea scopului, spre care este a se întrebuința suma provăzută în §. 98. p. b.
6. Alegerea alor 6 membrii în comitetul de supraveghiere cu mandat de 3 ani, alor 6 membrii în direcțiune cu mandat de 6 ani și a unui membru în direcțiune cu mandat de 3 ani.
7. Fixarea prețului marcelor de prezentă și a plăților pentru membrii din direcțiune și comitetului de supraveghiere și al adausului de plată pentru funcționari.
8. Eventuale propuneri.

Să atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea § lui 22 din statute în sensul căruia: „la adunarea generală au vot numai acei acționari, care cu cel puțin jumătate de an mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor și ca atari cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală la direcțiunea institutului, sau la locuri desemnate prin direcțiune, au depus acțiunile lor, eventual și documentele de plenipotență. Acțiunile depuse în locuri desemnate prin direcțiune să vor lua în considerare numai încât reversalul despre depunerea acelor, cu una zi mai înainte de adunarea generală, s'au depus la direcțiunea institutului“.

Pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și a documentelor de plenipotență pentru acest an s'au desemnat, respective au fost rugate instituturile: „Albina“ în Sibiu, „Sătmăreana“ în Seini, „Sălăgiana“ în Jibou, „Bihoreana“ în Oradea-mare, „Chiorana“ în Șomeș, „Codreana“ în Băsești și „Vulturul“ în Tășnad.

Acțiunile, documentele de plenipotență și reversalele despre depunerea acțiunilor la locurile mai sus desemnate, sunt a să prezenta la institut până la 17 Martie st. n. la 4 oare după amiază.

Șimleul-Silvaniei, în 47 Februarie 1909

Direcțiunea institutului.

CONTUL BILANȚULUI.

A V E R E :		Cor.	f.	D A T O R I E :		Cor.	f.
Cassa		25368	55	Capital social		600000	—
Bon la bănci		6360	71	Fond de rezervă		250789	90
Cambii		2030676	09	Fond de penziuni		36401	84
Imprumuturi hipotecare		1291492	75	Fond cultural		2089	62
Imprumuturi pe obligațiuni cu caventați		55499	48	Depuneri spre fructificare		1714598	32
Cont-curent		245770	53	Reescompt		1150859	35
Lombard		1622	—	Efecte lombardate		161200	—
Efecte și cuponi pendenti		393091	25	Imprumuturi hipotecare cedate		265810	50
Realități		227559	16	Dividendă neridicată		783	—
Mobilier	4.744	59	—	Deposite		13801	89
10% descriere	474	59	4270	Dare după interese de depuneri		4403	87
Diverși debitori		9534	32	Interese transitoare		38951	48
Interese anticipate:				Profit curat		66235	23
la reescompt	8.816	20					
la împrumut. hipotecare cedate	5.863	76	14679				
			4805924			4805924	80

CONTUL PROFIT ȘI PERDERI.

C H E L T U E L I :		Cor.	f.	V E N I T E :		Cor.	f.
Interese:				Profit transpus		2892	29
la depuneri spre fructificare	93.931	53		Interese:			
„ de reescompt	84.674	75		dela cambii	194.540	97	
„ împrumuturi hipot. cedate	14.393	97	200544	„ împrumuturi hipotecare	98.879	10	
„ efecte lombardate	7.544	72		„ împrumuturi pe obligațiuni cu caventați	4.291	40	
Spese:				„ cont-curent	21.111	52	
salare pentru funcționari, membrii în direcțiune și comitetul de supraveghiere	34.441	79		„ lombard	121	14	
bani de cvartir	2.160	—		„ efecte (scutite de dare)	13.917	74	
marce de prezentă	2.393	—		„ depuneri proprii (7% scutite de dare)	123	88	
tipărit., luminat, telefon, spese de călătorie etc.	15.414	31	58009	Verite la realități (deja însărcinate cu dare)		8480	84
chirie	3.500	—		Provisiuni		14231	75
Dări:							
dare directă	22.500	44					
10% dare după interesele de depuneri	9.393	15	33426				
competințe de timbru	1.533	15					
Amortizare la mobilier			474				
Profit curat			66235				
			35590			358590	63

Șimleu, în 31 Decembrie 1908.

Andrei Cosma m. p., director executiv.

Pentru contabilitate: Nicolau Munthiu m. p., secretar.

MEMBRII ÎN DIRECȚIUNE:

George Pap de Băsești preș. m. p. Alimțiu Barboviciu m. p. Vasile Papp m. p. George Major m. p. Gavril Trif m. p. Vasile Pătaș m. p. Augustin Vicaș m. p. Dr. George Papp m. p. Mihail Bohățel m. p. Subscrisul comitet am examinat aceste conturi și le-am aflat esacte și în consonanță cu registrele institutului.

Șimleu, în 26 Ianuarie 1909.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Florian Cocian m. p. Iosif Diamandi m. p. Aurel Crion m. p. Dr. Octavian Felecan m. p. Grațian Flonta m. p. Antoniu Bălbănuș m. p.

Haine civile și uniforme
elegante și în toate privințele corespunzătoare se pot procura numai la firma
GEORGE SZÖCS,
Brașov, Strada Mihail-Weiss Nr. 10.
Deposit de cele mai moderne
Stofe indigene și streine,
și obiecte pentru militari.
Serviciu prompt. — Prețuri solide.
(526,1—6.)

WILHELM SCHMIDTS,
Franzlarie fină și de lux.
Brutărie, Vânzare de făină.
Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.
În fiecare zi se capătă de 3-ori **franzelă proaspătă, și pâine de casă.**
Pâine neagră Graham proaspătă.
Cuzonaci și Pizmeți proaspeți în fiecare zi.
La toate expozițiile unde au luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel dintâiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

H. Kleverkaus
Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.
FABRICANT DE
SALAMĂ și CĂRNĂȚĂRIE (Selcher)
pus în mișcare cu motor
Recomandă: Șuncă prima calitate, limbi afumate, salmă, untură de porc, slănină afumată. Cu deosebire specialitate de cărnați cu hrean, așa numiți Krenwürstel.
Comandele se execută prompt și se expediază cu poșta ori și unde.
Prețuri curente la cerere se trimit gratis.

N. GRĂDINAR,
BRAȘOV, Strada neagră Nr. 1.
Recomandă:
Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20
" " " " " 4-—
" " " " " 4-80
Liqueruri fine Rum Jamaica. Iava.
Ciba. Diferite soiuri de Cognac în buteli și tot felul de mărfuri de băcanie

30,000 cor. Garanție pentru curățenie.

În bucătărie și casă
se spală tot ce se poate curăța și spăla numai cu
Săpunul Cerb a lui Schicht
Este rezultatul numai unui studiu de ani îndelungați și conștițios. Are putere extraordinară de curățit la sălăt. Este curat și fără ingrediente stricicioase. Fără teamă poate deci fi folosit la ori ce spălat și curățire, și chiar acolo unde săpunul obicuit nu folosește, sau reclamă o deosebită îngrijire.
GEORG SCHICHT,
societate pe acții,
Aussig a/E.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.